

## VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 44/2010 vp

### Hallituksen esitys vuoden 2010 neljänneksi lisätalousarvioksi

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Eduskunta on 10 päivänä marraskuuta 2010 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vuoden 2010 neljänneksi lisätalousarvioksi (HE 227/2010 vp).

##### *Lisätalousarvioaloitteet*

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä eduskunnan 23 päivänä marraskuuta 2010 valiokuntaan lähettämät lisätalousarvioaloitteet

- LTA 114/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen hirviäidan rakentamiseen valtatie 1 tieosuudelle Veikkola—Lohjanharju (31.10.20)
- LTA 115/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen Hangon satamaltaan laajentamiseen liikenneturvallisuuden parantamiseksi (31.10.20)
- LTA 116/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen meluesteen rakentamiseen Turunväylälle Veikkolaan (31.10.20)
- LTA 117/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen Espoo—Lohja-kaupunkiradan suunnitteluun (31.10.20)

- LTA 118/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen valtatie 25 peruskorjaukseen tieosuudella Mustio—Meltola (31.10.20)
- LTA 119/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen valtatie 2 Karkkila—Jokioinen-tieosuuden peruskunnostukseen (31.10.20)
- LTA 120/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen Klaukkalan ohitustien rakennustöiden aloittamiseen (31.10.20)
- LTA 121/2010 vp — Matti Saarinen /sd: Määrärahan osoittaminen Hanko—Hyvinkää-radan sähköistykseen (31.10.78)
- LTA 122/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Korpilahti—Petäjävesi-tien 607 perusparantamiseen (31.10.78)
- LTA 123/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Petäjäveden Kintauden ja Uuraisten välisen maantien peruskorjaukseen (31.10.78)
- LTA 124/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille teiden perus-

- parantamiseen ja päällystämiseen Keski-Suomessa (31.10.78)
- LTA 125/2010 vp — Lauri Oinonen /kesk: Määrärahan osoittaminen Jyväskylä—Vaasa-valtatien (valtatie 18) rakennustöiden jatkamiseen välillä Multia—Ähtäri (31.10.78)
- LTA 126/2010 vp — Harri Jaskari /kok ym.: Määrärahan osoittaminen Tampere-Pirkkalan lentokentän laajennukseen (31.60.40)
- LTA 127/2010 vp — Raimo Piirainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Kuhmon Jumikeon laajennusosan Kopan rakentamiseen (32.50.63)
- LTA 128/2010 vp — Raimo Piirainen /sd ym.: Määrärahan osoittaminen Otanmäen ja Kajaanin Peuraniemen välisen siirtoviemärin rakentamiseen valtion vesihuoltotyönä (32.50.63)

#### ***Jaostovalmistelu***

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti kaikissa valtiovarainvaliokunnan jaostoissa.

### **VALIOKUNNAN KANNANOTOT**

#### ***Yleisperustelut***

Suomen talous on kääntynyt maltilliseen nousuun, ja kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan tänä vuonna runsaat kaksi prosenttia. Suhdannetilanteen muutokset näkyvät julkisessa taloudessa kuitenkin viiveellä, mistä johtuen julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen.

Nettomääräisesti varsinaisten tulojen arviota vähennetään 25 miljoonaa euroa ja verotuloarviota 375 miljoonaa euroa. Myös arviota valtiolle kertyvistä ansio- ja pääomatuloveroista alennetaan 500 miljoonaa euroa. Palkka- ja pääomatulot ovat jo kääntyneet kasvuun, mutta vähennys aiheutuu pääosin vuoden 2009 verotuksen valmistumisesta saaduista ennakkotiedoista, jotka osoittavat, että talouskriisi alensi valtion ansio- ja pääomatuloverojen tuottoa verovuonna 2009 enemmän kuin aikaisemmin on arvioitu. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 172 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän.

Talouden elpymisen myötä yksityinen kulutus on kasvanut, mikä lisää välillisten verojen kertymää. Arvonlisäveroon esitetäänkin 127 miljoonan euron korotusta ja autoveron tuottoarviota korotetaan 108 miljoonaa euroa.

Määrärahoja lisätään muun muassa tuomioistuinten toimintaan, poliisien työllistämiseen, metsänhoito- ja perusparannustöihin sekä perusväylänpitoon. Rakennemuutoksista kärsiville toimialoille suunnataan uudenlaista tukea, mitä on käsitelty tarkemmin jäljempänä pääluokan 32 kohdalla.

Kaiken kaikkiaan kuluvaan vuoden budjettitalouden menot vähenevät 0,7 miljardilla eurolla; määrärahoja vähentää erityisesti Suomen Vienti- luotto Oy:n jälleenrahoitustoimintaan varattujen maksatusmäärärahojen alentaminen.

Vuoden 2010 nettolainanottotarve on 11,3 miljardia euroa, jolloin valtionvelan arvioidaan olevan vuoden lopussa noin 75 mrd. euroa. Tämä on 42,5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

*Yksityiskohtaiset perustelut*

**MÄÄRÄRAHAT**

**Pääluokka 32**

**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HAL-  
LINNONALA**

**30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka**

45. *Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen* (arviomääräraha)

Momentin myöntämisvaltuutta korotetaan 2,5 miljoonaa euroa lähinnä meriteollisuusklusterin uusiutumista edistävien hankkeiden rahoitusta varten. Myös Kainuun kehittämisrahaan (32.50.63) lisätään 1,85 miljoonaa euroa ja Euroopan sosiaalirahaston varojen käyttöä tehostetaan voimakkaan rakennemuutoksen alueilla ja toimialoilla. Näille alueille on tarkoitus tämän ja ensi vuoden aikana kohdistaa 6 miljoonaa euroa erityisesti meriteollisuuden sekä kone- ja metallituoteteollisuuden hankkeisiin.

Edellä mainituilla toimilla on tarkoitus käynnistää toimialakohtainen äkillisen rakennemuutoksen hoitomalli, joka ei rajoitu yksittäiselle alueelle. Toimenpiteitä on tarkoitus kohdistaa erityisesti meriteollisuuden sekä kone- ja metallituoteteollisuuden rakennemuutoksista aiheutuvien ongelmien hoitamiseen ja korvaavien työpaikkojen luomiseen.

Valiokunta pitää äkillisen rakennemuutoksen hallintaan ja työllisyyden edistämiseen tähtäävää toimenpidepakettia hyvänä kokonaisuutena. Ehdotettu toimialaan kohdistuva hoitomalli on myös tärkeä täydennys keinovalikoimaan, jolla edistetään uusien työpaikkojen luomista ja yritysten kilpailukykyä. On lisäksi erittäin tärkeää, että toimenpiteitä kohdistetaan nimenomaan meriteollisuuteen sekä kone- ja metallituoteteollisuuteen. Näin voidaan tukea työllisyyttä ja alan korkean osaamisen säilymistä Suomessa.

Valiokunta on mm. kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään korostanut rakennemuutospaikkakunnille suunnattavien toimien monipuolisuutta ja yritysten perustamista ja kasvua lisääviä elementtejä. Valiokunta pitää edelleen tärkeänä, että rakennemuutospaikkakunnille suunnattavia toimia kehitetään ja että rahoitusinstrumenttien riittävästä joustavuudesta huolehditaan. Valiokunta korostaa myös toimia, jotka painottuvat ennakoivan rakennemuutoksen hoitamiseen.

88. *Pääomалaina Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle* (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esittää, että momentille lisätään 5 miljoonaa euroa, jolla on tarkoitus vahvistaa Suomen Teollisuussijoitus Oy:n riskisijoituksia mm. innovaatioiden kaupallistamishankkeisiin.

Valiokunta pitää hyvänä, että innovaatioiden kaupallistamista pyritään parantamaan. Valiokunta korostaa, että valtion riskisijoitustoimintaa kehitettäessä on kuitenkin tärkeää huolehtia siitä, että valtion riskirahoitusta hoitavien tahojen roolit ja tehtävät säilyvät riittävän selkeinä.

**40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä**

31. *Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä* (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että momentille lisätään miljoona euroa, sillä talous- ja velkaneuvonnan kysyntä on kasvanut voimakkaasti. Velkaongelmien kasvu on johtunut etenkin helposti saatavista pikaluotoista, joiden todellinen korko on yleensä useita satoja prosentteja. Maksuhäiriömerkintöjen ja muiden velkaantumiseen liittyvien ongelmien lisääntyessä on ennakoitavissa, että velkaneuvonnan asiakasmäärät kasvavat vielä nykyisestä.

Määrärahakorotuksesta huolimatta velkaneuvonnan resurssit ovatkin edelleen niukat palvelun kysyntään nähden. Lisäksi ensi vuoden talousarvioesitykseen sisältyvä määräraha on 0,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että talous- ja velkaneuvonnan määrärahatilannetta seurataan ja että tehtäväjako yksityisen ja julkisen neuvonnan välillä kehitetään. On myös tärkeää huolehtia siitä, että velkaantumisen syihin puututaan. Erityisesti pikaluottotoiminnan sääntelyn toivuutta on seurattava ja ryhdyttävä toimiin lainsäädännön ja valvonnan tiukentamiseksi. Kuluttajavirasto ja tietosuojavaltuutettu löysivät keväällä toteuttamassaan valvontakampanjassa runsaasti pikaluottoyrityksiä, jotka eivät noudattaneet alaa koskevaa lainsäädäntöä. Kampanjassa mukana olleista noin 80 yrityksestä valtaosan toimintatavoissa oli jotain huomautettavaa.

### **Pääluokka 33**

## **SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA**

### **01. Hallinto**

01. *Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenu* (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta on tehnyt lisätalousarvion voimaantuloajankohdasta johtuen momentin päättösosaan teknisen korjauksen.

*Momentti muuttuu seuraavaksi:*

Vakuutusosaston kolme apulaisosastopäällikön virkaa ja yksi hallinto- ja suunnitteluosaston apulaisosastopäällikön virka lakkautetaan 15.12.2010 lukien.

## **YHTEENVETO**

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tuloarvioihin (osastot 11—13) 25 394 000 euron vähennystä, nettolainanottoon ja velanhallintaan (osasto 15) 711 359 000 euron vähennystä ja määrärahoihin (pääluokat 21—36) 736 753 000 euron vähennystä.

Ehdotettujen muutosten jälkeen olisivat kulu- van vuoden budjetoidut tuloarviot ja määrärahat varsinainen talousarvio ja vuoden ensimmäinen, toinen, kolmas ja neljäs lisätalousarvio huomioon ottaen 51 745 195 000 euroa.

## **PÄÄTÖSEHDOTUS**

Edellä lausuttuun viitaten ja muilta osin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

*että ehdotus vuoden 2010 neljänneksi lisätalousarvioksi hyväksytään muuten*

*hallituksen esityksen mukaisena paitsi momentin 33.01.01 osalta muutettuna,*

*että lisätalousarvioaloitteet LTA 114—128/2010 vp hylätään ja*

*että lisätalousarviota sovelletaan 7 päivästä joulukuuta 2010 alkaen.*

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

|      |                              |                                    |
|------|------------------------------|------------------------------------|
| pj.  | Hannes Manninen /kesk        | Matti Saarinen /sd                 |
| vpj. | Kari Rajamäki /sd            | Sari Sarkomaa /kok                 |
| jäs. | Matti Ahde /sd               | Minna Sirnö /vas (osittain)        |
|      | Christina Gestrin /r         | Pia Viitanen /sd (osittain)        |
|      | Pertti Hemmilä /kok          | vjäs. Esko Ahonen /kesk (osittain) |
|      | Bjarne Kallis /kd (osittain) | Hanna-Leena Hemming /kok           |
|      | Kyösti Karjula /kesk         | Reijo Kallio /sd                   |
|      | Mikko Kuoppa /vas            | Matti Kauppila /vas (osittain)     |
|      | Mika Lintilä /kesk           | Katri Komi /kesk (osittain)        |
|      | Olli Nepponen /kok           | Valto Koski /sd (osittain)         |
|      | Tuija Nurmi /kok             | Lauri Kähkönen /sd (osittain)      |
|      | Kirsi Ojansuu /vihr          | Eero Reijonen /kesk (osittain)     |
|      | Heikki A. Ollila /kok        | Tuula Väättäinen /sd               |
|      | Markku Rossi /kesk           |                                    |

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko  
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila  
valiokuntaneuvos Mari Nuutila

## VASTALAUSE

**Perustelut**

Toimeentulotukimenojen kasvu tässä neljännessä lisätalousarviossa (HE 227/2010 vp) osoittaa, että ensisijaisen sosiaaliturvan taso on jäänyt jälkeen ja on riittämätön edes välttävään toimeentuloon. Hallitus ei esitä tasokorotusta työmarkkinatukeen eikä peruspäivärahaan. Vaikka työllisyys olisi yhteiskunnan kannalta mielekkäämpää kuin toimeentulotuen maksaminen, hallitus ei panosta tarpeeksi työllistämiseen. Toimeentulotuki, jonka taso on erittäin alhainen, merkitsee sajalleen silkkaa köyhyyttä.

Hallitus ei esitä lisätalousarviossa työllisyysmäärärahojen lisäystä, vaikka se olisi ollut erittäin perusteltua. Kun asianomainen momentti ei ole auki, emme ole menettelytapasääntöjen takia voineet valiokunnassa tehdä ehdotusta niiden lisäämiseksi.

Edelleen korkeana pysyttelevä työttömyys johtaa suureen pitkäaikaistyöttömyyteen ja pitkäaikaistyöttömistä taas jopa puolet uhkaa ajautua kokonaan työn ulkopuolelle ja pysyvään köyhyyteen. Hallituksen välinpitämättömyys suomalaisesta työntekijästä ja hänen tulevaisuudesta on sietämätöntä.

**Ehdotus**

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että hyväksytään seuraava lausuma:*

**Vastalauseen lausumaehdotus**

*Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee tehostetun työllisyysohjelman ja esittää siihen tarvittavan rahoituksen lisätalousarviona eduskunnalle.*

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 2010

Mikko Kuoppa /vas  
Minna Sirnö /vas  
Kari Rajamäki /sd  
Matti Saarinen /sd  
Matti Ahde /sd  
Pia Viitanen /sd

Matti Kauppila /vas  
Reijo Kallio /sd  
Tuula Väättäinen /sd  
Lauri Kähkönen /sd  
Valto Koski /sd